

LA CATALANITAT DEL VALENCIÀ

Lluís Marquet (Barcelona)

El tema de la catalanitat del valencià és tan suat que a hores d'ara ja no hauria de fer perdre el temps a ningú, tret dels ignorants, dels indocumentats i dels manipuladors polítics. Però resulta —ves per on— que cada dos per tres torna a sortir el tema i així certes veus que s'autoqualifiquen de «doctes» afirmen rotundament el contrari, amb més o menys convicció però sobretot amb desig d'embolicar la troca i, davant la confusió general, intentar legalitzar la pretesa realitat. Davant aquests intents ja hi ha hagut les declaracions acadèmiques corresponents, però és evident que cal fer, a més, determinades accions d'abast popular per sensibilitzar la població i clarificar la situació.

El passat dia 10 fou presentat al Centre Comarcal Lleidatà de Barcelona el *Manifest lingüístic 1992*, elaborat per l'Associació Cultural Jaume I de València. Aquest manifest porta per subtítol: Pel ple reconeixement legal que el *valencià és català*.

LLENGUA NACIONAL s'hi ha adherit plenament. Per això hem cregut convenient dedicar aquest número de la revista al tema del català a València. Reproduïm el text íntegre del Manifest i el completem amb una sèrie de col·laboracions sobre el mateix tema.

Com recorda el Manifest, la unitat de la llengua ha estat reconeguda per

tots els lingüistes i estudiosos de tot arreu, però no ho ha estat legalment. Efectivament, el català és reconegut pels estatuts d'autonomia del Principat i de les Illes, però no pel del País Valencià, com tampoc —recorrem-ho de passada— no té cap reconeixement legal a la Catalunya del Nord. És llengua oficial a Andorra i fins i tot ha estat reconegut a Aragó, per a la Franja catalanoparlant. Aquest Manifest pretén, per tant, aconseguir el reconeixement legal del català al País Valencià i cal dir que resulta ben oportú en aquests moments de gran confusionisme en la política lingüística valenciana.

La catalanitat del valencià —afirmada indiscutiblement per innumbrables autors estrangers i de casa nostra i corroborada per diversos valencians il·lustres— ha quedat avui completament fora de dubte. Reproduïm breument alguns testimonis d'aquesta afirmació.

Pompeu Fabra en un conegut article publicat a *Nostra Parla* el 1920 —reproduït a *El català literari* i també a les *Converses filològiques* (conversa núm. 619)— diu:

«Dèiem una vegada a un escriptor valencià: «Nosaltres, catalans, no desitjaríem altra cosa sinó que emprenguéssiu una obra de forta depuració del vostre idioma, encara que no us preocupéssiu gens d'acostar-vos al nostre català... Així, tot fent una obra purament valencianista, us trobaríeu haver fet una obra catalanista, d'acostament al nostre català: elevant la vostra llengua escrita per damunt els parlars valencians actuals, recolzant-la en el valencià del segle XV, produiríeu un valencià que no seria pas una llengua altra que la catalana nostra, sinó la modalitat valenciana de la llengua catalana, al costat de nostra modalitat catalana i de la modalitat balear... Eliminats dins cada varietat, els barbarismes de lèxic i de sintaxi... les diferències que encara trobaríem entre el català de Catalunya, el català de València i el català de les Illes, potser es reduirien a unes quantes divergències morfològiques, les quals per llur

nombre i per llur importància no justificarien pas de parlar com encara alguns parlen d'una llengua valenciana i d'una llengua mallorquina enfront d'una llengua catalana.»

Manuel Sanchis Guarner va prendre com a lema aquestes paraules en elaborar la seva *Gramàtica valenciana*, publicada el 1950. A més, en l'obra *La llengua dels valencians* (1967; 1a. ed. 1933) afirma incontestablement la catalanitat del valencià:

«El valencià és una varietat regional de la llengua que, a més de la major part del nostre Regne de València, es parla al Principat de Catalunya, a les Illes Balears, a quasi tot el Departament francès del Pirineus Orientals, a les Valls d'Andorra, al marge oriental d'Aragó i a la ciutat de l'Alguer de l'illa de Sardenya.

Ningú no ha negat mai la unitat de la llengua parlada a tots aquests països...

En canvi, el nom de la llengua sí que ha estat objecte de moltes discussions, especialment a València. La denominació científica amb què es coneguda internacionalment és la de *llengua catalana*»

En termes semblants s'han expressat autors tant distints com Antoni M. Alcover, Francesc de B. Moll, Joan Coromines, etc. Diversos lingüistes prestigiosos valencians —com Josep Giner, Carles Salvador, Enric Valor— han contribuït a la tasca de difusió del català normatiu al País Valencià. I d'altres —com l'esmentat Manuel Sanchis Guarner i Germà Colon— han publicat importants estudis lingüístics sobre el català.

Com és prou sabut, el 1932 tingué lloc a Castelló de la Plana l'acceptació de les Normes ortogràfiques de l'IEC per al valencià, la qual cosa completà el procés d'unificació del català escrit. Francesc Pérez Moragon

en l'obra *Les Normes de Castelló* (1982) ens detalla diversos aspectes d'aquest fet i cita una entrevista de Pompeu Fabra feta per Miquel Duran i Tortajada el 1930, on el Mestre diu, entre altres coses:

«He trobat a València, a part determinats sectors de la ciutat en els quals la influència del castellà i dels organismes oficials durant tants anys és manifesta, nuclis de joves ben orientats, gent de bona voluntat i ben orientada...»

«Que els valencians depurin la seva parla, que ja ens trobarem. La qüestió del nom és secundària. Els valencians poden anomenar llengua valenciana la que nosaltres anomenem llengua catalana. La cosa important és el fet de l'idioma i aquest és viu a les terres de València.»

«Molts valencians creuen encara que l'obra d'unificació del català escrit suposa la supeditació de llur variant idiomàtica al català de Catalunya. No, no es pretén de supeditar cap variant a una altra: es tracta simplement que dintre cada una de les tres grans regions de llengua catalana, es realitzi una obra de depuració i de redreçament de la llengua.»

Finalment assenyalarem un document important, elaborat el 1978 per l'Institut d'Estudis Catalans: *Declaració sobre la unitat de la llengua catalana*. Extraïem-ne alguns fragments.

«Molts romanistes de gran prestigi s'han ocupat de la llengua catalana i de la seva problemàtica. Dels no catalans recordem..., els quals han considerat amb unanimitat absoluta, que la llengua catalana, que s'estén des de Salses fins Guardamar de Segura, i des de Fraga fins a Maó i l'Alguer, és assenyaladament unitària. Més encara: mai en llurs estudis, hom no troba cap dada o cap element de judici que permeti de parlar de clivelles en la dita unitat lingüística.»

Les denominacions com valencià, mallorquí, rossellonès, etc, referides als parlars regionals són arreu legítimes i no desvirtuen en cap moment la unitat essencial de la llengua.

Una prova concloent de la unitat de la llengua catalana és tota la literatura des de la Renaixença, on conflüen en un sol verb —l'esportani de tots— escriptors de tot el domini lingüístic.

Si en determinats sectors, hi ha hagut, durants anys, resistència a admetre l'evident unitat, això ha estat per ignorància, o més encara per una manipulació de les apreciacions psico-lingüístiques abans al·ludides, la qual cerca un fi extracientífic.»

LLENGUA NACIONAL, perfectament conscient que la llengua és l'element bàsic que ens identifica com a nació, no pot restar indiferent de cap manera a aquestes manipulacions grolleres i acientífiques que pretenen trencar la unitat d'una llengua que ningú que no vagi de mala fe pot deixar de reconèixer. I per això fa costat a l'esmentat Manifest amb el desig que la realitat lingüística catalana sigui definitivament acceptada des del punt de vista legal sense reserves.